

Viering van de
veertiende zondag na Pinksteren,
3 september 2023

Wat is geloven?

Martinidiensten

Vieringen voor student en Stadjer

Hartelijk welkom in onze oecumenische viering voor student en Stadjer in de Martinikerk!

Wij proberen onze diensten zó vorm te geven dat ze mensen in al hun verscheidenheid aanspreken: reguliere bezoekers en passanten, als mensen die zoeken naar de inspiratie en de actualiteit van een oud verhaal. We zijn mensen – modern, *open-minded* en van alle leeftijden – die midden in het leven staan en die samen deze gemeente vormen. Graag leggen wij verbinding tussen geloof, eigentijdse cultuur en maatschappelijke verantwoordelijkheid. We zien geloven als een werkwoord en we streven ernaar te groeien in ons persoonlijk en gelovig leven.

De dienst is voorbereid met Aly Jellema van de Werkgroep Martinidiensten. De Cantores Sancti Martini zingen onder leiding van Leo van Noppen. Jan de Roos bespeelt het grote Martiniorgel. Voorganger is Heleen Maat.

ORDE VAN DIENST

ORGELSPEL

Het wordt stil in de kerk.

Op de drempel ZINGEN we Lied 296, “Die de morgen ontbood” (tekst S.L.S. de Vries, muziek W. Vogel).

Cantorij: Die de morgen ontbood en het licht hebt geroepen, zegen ons ook met uw licht.

Allen:

Die de mor - gen ont - bood
 en het licht hebt ge - roe - pen,
 ze - gen ons ook met uw licht!

Cantorij: Ondoofbaar vuur, over ons opgegaan als een zon,
vat ons samen in uw stralen, doe ons gedijen in uw ogen.

Allen: DIE DE MORGEN ONTBOOD ...

Cantorij: Die de weerstand van de nacht wilt breken,
onze toekomst aan het donker afdwingt.

Allen: DIE DE MORGEN ONTBOOD ...

WELKOMSTWOORD

GROET en BEMOEDIGING

Voorganger: Genade zij u en vrede
van God onze Vader en van Jezus Christus de Heer.

Allen: AMEN.

Voorganger: Onze hulp is in de naam van de Heer,
DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT,

Voorganger: die trouw houdt tot in eeuwigheid
EN NIET LOSLAAT WAT ZIJN HAND BEGON.

We ZINGEN Psalm 8 berijmd (melodie Genève 1542/1551). Cantorij couplet 1 en 4, allen de overige coupletten.

1. Heer, on - ze Heer, hoe heer - lijk en ver - he - ven hebt Gij uw naam op - aar - de uit - ge - schre - ven -

mach - ti - ge God, Gij die uw ma - jes - teit ten he - mel o - ver ons hebt uit - ge - breid

2 Wel doet de hemel hoog uw glorie blinken,
maar in de mond van kind'ren doet Gij klinken
uw machtig heil, zo maakt G' uw vijand stil
en doet uw haters buigen voor uw wil.

3 Aanschouw ik 's nachts het kunstwerk van uw handen,
de maan, de duizend sterren die daar branden,
wat is de mens, dat Gij aan hem gedenkt,
het menskind, dat Gij hem aandacht schenkt?

4 Gij hebt hem bijna goddelijk verheven,
een kroon van eer en heerlijkheid gegeven,
Gij doet hem heersen over zee en land,
ja, al uw werken geeft Gij in zijn hand.

5 Al wat er land of water heeft tot woning,
het moet de mens erkennen als zijn koning;
vogels en wild en al 't geduldig vee
en wat er wemelt in de wijde zee.

6 Heer, onze Heer, hoe heerlijk en verheven
hebt Gij uw naam op aarde uitgeschreven.
Heer, onze God, hoe vol van majesteit
hebt Gij uw naam op aarde uitgebreid.

KYRIE

Na een gesproken kyriegebed zingen we Lied 301A, een orthodox Kyrie:

Ky - ri - e e - le - - i - son.
Chris - te e - le - - i - son.
Ky - ri - e e - le - - i - son.

Liedboek O

GLORIA

We zingen Lied 304, "Zing van de Vader" (tekst H. Jongerius,
melodie J. Crüger). Cantorij couplet 2, allen 1 en 3.

1 Zingt van de Va - der die in den be - gin - ne
de men - sen schiep, de die - ren en de din - gen:

he-mel en aar-de wilt zijn naam be-zin-gen:
houdt Hem in e-re!

2 Zing van de Zoon, het licht voor onze ogen,
bron van geluk voor wie Hem wil geloven:
luister naar Hem het woord van alzo hoge:
houd Hem in ere!

3 Zing van de Geest, de adem van het leven,
duurzame kracht die mensen wordt gegeven.
Waar wij ook gaan, wij hebben niets te vrezen:
houd Hem in ere!

EERSTE LEZING Jeremia 7:23-28

Wat Ik hun geboden heb, is dit: "Wees Mij gehoorzaam, dan zal Ik jullie God zijn en zullen jullie mijn volk zijn. Volg steeds de weg die Ik jullie wijs, en het zal jullie goed gaan." 24 Maar ze luisterden niet naar Mij, ze hebben Mij niet gehoorzaamd. Ze volgden hun eigen plannen en lieten zich leiden door hun koppig en boosaardig hart. In plaats van Mij te volgen, keerden ze zich van Mij af. 25 Vanaf de dag dat jullie voorouders uit Egypte wegtrokken tot op de dag van vandaag heb Ik telkens weer mijn dienaren, de profeten, naar jullie gezonden. 26 Maar niemand die naar Mij luisterde, niemand die Mij gehoorzaamde. Jullie zijn nog halsstarriger dan jullie voorouders.

27 Als je dit alles tegen hen zegt, zullen ze niet naar je luisteren; als je hen roept, zullen ze niet antwoorden. 28 Zeg dan tegen hen: Hier heb je nu dat volk dat niet naar de HEER, zijn God, luistert en dat zich niet laat terechtwijzen! Oprechte woorden komen niet meer over hun lippen.

We ZINGEN Lied 816, "Dat wij onszelf gewonnen geven" (tekst R. van Loenen, melodie N. Hermanides). De cantorij zingt couplet 1, allen zingen couplet 2, 3 en 4.

1 Dat wij onszelf gewonnen geven
aan het bevrijdende bestaan,
aan wat ons uitdaagt om te leven.
Dat wij de stille roep verstaan.

2 Dat wij ver-steen-de ze-ker-he-den
ver-la-ten om op weg te gaan.
Dat niet de greep van het ver-le-den
ons ach-ter-haalt en stil doet staan.

Liedboek Onli

3 Omdat de huizen die wij bouwden
geen onderkomen kunnen zijn.
Omdat het bloedeloos vertrouwde
ons achterdochtig maakt en klein.

4 Dat wat wij hebben ons niet gijzelt,
dat wij van elke dwang bevrijd
naar onbekende plaatsen reizen.
Dat Gij ons onderkomen zijt.

EVANGELIELEZING Matteüs 17:14-20

Toen ze zich weer bij de mensenmassa voegden, kwam er iemand naar Hem toe die voor Hem op zijn knieën viel 15 en zei: 'Heer, heb medelijden met mijn zoon, want hij is maanziek en lijdt daar erg onder; hij valt dikwijls in het vuur of in het water. 16 Ik heb hem bij uw leerlingen gebracht, maar zij konden hem niet genezen.' 17 Jezus antwoordde: 'Wat zijn jullie toch een ongelovig en dwars volk, hoe lang moet Ik nog bij jullie blijven? Hoe lang moet Ik jullie nog verdragen? Breng hem bij Me.' 18 Daarop sprak Jezus de demon streng toe. Deze ging uit de jongen weg, en vanaf dat moment was hij genezen. 19 Toen de leerlingen met Jezus alleen waren, vroegen ze Hem: 'Waarom konden wij die geest niet uitdrijven?' 20 Hij antwoordde: 'Vanwege jullie gebrek aan geloof. Ik verzeker jullie: als jullie geloof hebben als een mosterdzaadje, dan zeg je tegen die berg: "Verplaats je van hier naar daar!" en dan zal hij zich verplaatsen. Niets zal voor jullie onmogelijk zijn.'

Als ACCLAMATIE zingen we Lied 333, "Kom, Geest van God"
(tekst S.L.S. de Vries, melodie W. Vogel).

Kom, Geest van God, maak on-ze har-ten
o-pen, dat Chris-tus bij ons wo-ning vindt.

Liedboek Or

OVERWEGINGEN

Moment van stilte

We ZINGEN Lied 538, "Een mens te zijn op aarde" (tekst W. Barnard, melodie Straatsburg 1545/Lyon 1547/Genève 1551). Cantorij couplet 2, allen 1, 3 en 4.

1 Een mens te zijn op aar- de is le-ven van de woor-den
in de- ze we-reld-tijd, die op- geschre-ven staan
is le-ven van ge-na- de en net als Je-zus wor-den
bui-ten de eeu-wig-heid, die 't ons heeft voor-ge-daan.^{bo}

2 Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
is komen uit het water

en staan in de woestijn,
geen god onder de goden,
geen engel en geen dier,
een levende, een dode,
een mens in wind en vuur.

3 Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de dood aanvaarden,
de vrede en de strijd,
de dagen en de nachten,
de honger en de dorst,
de vragen en de angsten,
de kommer en de koorts.

4 Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de Geest aanvaarden
die naar het leven leidt;
de mensen niet verlaten,
Gods woord zijn toegedaan,
dat is op deze aarde
de duivel wederstaan.

COLLECTE

De bestemming van de collecte wordt toegelicht door Door Boven van de Werkgroep Diaconaat.

Tijdens de collecte zingt de cantorij "Singet dem Herrn ein neues Lied" van Heinrich Schütz (1585-1672), een berijming van Psalm 96 door Cornelius Becker (1561-1604).

Singet dem Herrn ein neues Lied,
all Welt soll fröhlich singen mit
zu Ehrn dem Herren, unserm Gott,
lobt seinen Namen früh und spat.

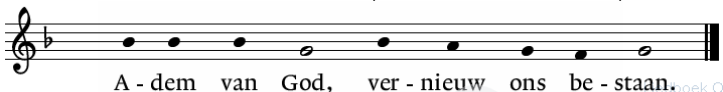
Des freue sich des Himmels Thron,
die Erde sei fröhlich davon,
das Meer soll auch mit brausen drein,
und was drin ist, soll fröhlich sein.

Es fürcht den Herren alle Welt,
zu seinem Dienst und Lob bestellt,
unter den Heiden sag man frei,
daß Gott eins Reiches König sei.

Der Herr kommt als ein Richter wert,
Zu richten recht den Kreis der Erd,
ihr Völker, bringt dem Herren her
Furcht und Anbetung, Preis und Ehr.

VOORBEDEN

iedere voorbede eindigt met de woorden "Zo bidden wij U",
waarop wij zingend antwoorden met Lied 368G, "Adem van
God, vernieuw ons bestaan" (melodie J.D. van Laar):

GEMEENSCHAP VAN BROOD EN WIJN

Jullie worden allemaal uitgenodigd om in een kring door de kerk te gaan staan; zo willen wij samen de gemeenschap van brood en wijn vieren.

We zingen het tafellied, "Als wij weer het brood gaan breken" (tekst W. van der Zee, melodie F.H. Geusebroek). Cantorij couplet 1 en 3, allen de overige coupletten.

1 Als wij weer het brood gaan bre - ken, dat gij, Heer, ons geeft
 2. Als wij van de feest - wijn drin - ken die Gij, Heer, ons geeft,
 3. Als wij sa - men in de kring staan om wat gij ons geeft
 4. Als wij weer de lof - zang zin - gen om wat Gij ons geeft,
 5. Als wij zo de toe - komst vie - ren die Gij, Heer, ons geeft,

1. leer ons dan met hem te de - len, die geen deel van le - ven heeft.
 2. leer ons dan om te ge - den - ken wie een le - ge be - ker heeft.
 3. leer ons dan om vast te hou - den wie geen hand in han - den heeft.
 4. leer ons dan voor hem te roe - pen, die geen stem meer o - ver heeft.
 5. leer ons dan van - daag te zor - gen voor wie zelfs geen mor - gen heeft.

We bidden het tafelgebed.

Voorganger: Trouwe God, naar U zijn wij op weg.

Wij danken U voor uw liefde,

die zin en richting geeft aan onze pelgrimstocht.

Gij zegent ons met uw goddelijke onrust.

Gij houdt ons af van valse tevredenheid.

Gij laat ons wegen gaan door donkere diepten,

ook als wij ons daarvoor niet sterk genoeg voelen.

Gij ondersteunt ons door mensen die ons begeleiden,

die ons sterk maken als wij zwak zijn,

die ons troosten en bemoedigen,

als wij denken niet meer verder te kunnen.

Wij danken U voor allen
 die vóór ons op weg gegaan zijn naar U toe:
 voor Abraham en Sara, voor Mirjam en Mozes,
 voor David en Ester.

Maar wij danken U vooral voor Hem
 die zo hartstochtelijk met ons op weg is: Jezus Christus.
 Hij is een licht op ons pad.
 Hij opent ons de ogen en sterkt ons met zijn gaven,
 dat wij in zijn voetspoor kunnen treden.

In de nacht voordat Hij stierf,
 nam Jezus brood en dankte U, Vader.
 Hij gaf het aan zijn vrienden
 als voedsel voor onderweg, en Hij zei:
     "Neemt en eet, gij allen.
     Dit is mijn lichaam, voor u gegeven."

Daarop nam Hij een beker wijn
 en dankte U opnieuw.
 Hij gaf hem aan zijn vrienden
 als drank voor onderweg, en Hij zei:
     "Neemt en deelt hem met elkaar.
     Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed
     dat voor u en alle mensen is vergoten,
     opdat de schuld vergeven wordt.
     Doet dit opdat Ik u nabij zal zijn."

Zo danken wij U, God,
 voor de woorden en het voorbeeld van Jezus
 die ons is voorgegaan.
 Door zijn leven leert Hij ons te geloven in U
 en de pelgrimstocht van het leven te wagen.
 Door zijn dood biedt Hij ons uitzicht,
 ook wanneer alles ons ontvalt.
 Door zijn opstanding maakt Hij ons uw liefde bekend,
 uw liefde die allen vernieuwt.

Zend ons uw Geest,
 opdat wij op uw weg

licht voor onze ogen hebben,
kracht voor ons lichaam
en vrienden die met ons meegaan.

Geef dat wij U zoeken, U ontmoeten en U kennen,
als wij onze weg gaan.
Dat bidden wij door Jezus Christus
die onze weg is naar U toe. Amen.

Samen bidden we het Onze Vader:

Allen: Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd.
Uw Koninkrijk kome.
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht
en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen.

VREDEGROET

NODIGING

Tijdens het delen van brood en wijn zingen we "Christe, lux mundi" uit de traditie van Taizé. *Christus, licht der wereld, wie U volgt, heeft het licht des levens.*

Christe lux mun - di qui sequitur te ha-bebit lumen vi-tae, lumen vi-tae.

WEGZENDING en ZEGEN

SLOTLIED Lied 848, "Al wat een mens te kennen zoekt" (tekst H. Jonge-rius, melodie Scottish Psalter 1634 – CULROSS). Cantorij 1 en 3, allen 2, 4 en 5.

1 Al wat een mens te ken - nen zoekt aan waar - heid en aan zin:

het ligt ver - huld in uw ge - heim dat eind is en be - gin.

2 Geen mensenoog heeft dat gezien,
geen oor heeft het gehoord;
het wordt ternauwernood vermoed
en aarzelend verwoerd.

3 De mens die naar uw wijsheid zoekt,
van harte, met verstand –
doet Gij uw wereld ondergaan
als maaksel van uw hand.

4 Als wij uw sporen bijster zijn,
Heer, geef ons denken moed;
leer ons te luisteren naar de Geest
die doven horen doet.

5 Eer aan de Vader, Zoon en Geest,
aan de drie-ene macht:
geheim dat aan de oorsprong staat
en in het eind ons wacht.

ORGELSPEL

Bij de uitgang van de kerk vragen we jullie een bijdrage om de viering van onze diensten in deze kerk mogelijk te maken.

Volgende vieringen

Martinidiensten

zondag 10 september, 11.30 uur de ochtenddienst: Gerjanne Eppink

Schoonheid met een ziel

zondag 10 september, 17.00 uur, Martinikerk: psalmenvesper

Mededelingen - vanuit de Martinidiensten

Geven per bank of giro

De diaconale collecte van vanmorgen was bestemd voor Stichting Exodus. De opbrengst van de collecte van 25 juni jl., voor Stichting Opkikker, was € 113,40. De uitgangscollecte was € 107,55. Alle gevers hartelijk dank.

Giften kunt u overmaken op NL27RABO 0136784798 t.n.v. Stichting GSp, inzake Diaconale collecte o.v.v. het doel. Op dit zelfde nummer kunt u ook uw bijdrage storten voor het behoud van de Martinidiensten. Wie het overige werk van het GSp wil steunen kan zijn/haar bijdrage storten op NL02 INGB 0003870284 t.n.v. Stichting GSp, Groningen.

Na de dienst

Achter in de kerk is er gelegenheid elkaar te ontmoeten onder het genot van een kop koffie of thee.

Als je graag de tekst van de overweging wilt ontvangen, meld dit dan bij de pastor.

Wie een goede bestemming weet voor de bloemen - voor mensen in 'lief en leed'-situaties - kan dit melden bij de dienstdoende pastor.

Persoonlijk pastoraat

Voor een persoonlijk gesprek kun je een afspraak maken met:

Sam Van Leer, anglicaans,

tel. 7850703, e-mail: sam@gspweb.nl

Jasja Nottelman, studentenpredikant, PKN,

tel. 06-34399461, e-mail: jasjanottelman@gspweb.nl

Berend Borger, studentenpredikant, remonstrants,

tel. 0594-699529, email: b2.borger@planet.nl

Martinidienst thuis meebeleven

De Martinidiensten worden opgenomen om thuis, direct of later, mee te kijken. Ga naar 'www.kerkdienstgemist.nl'. Kies eerst provincie 'Groningen', type daarna 'Martinikerk', dan verschijnt de 'Prot. Wijkgemeente Martinikerk'. Klik daarop en je ziet de diensten, waaronder onze 'Martinidiensten GSp' van 11:30 uur.

Meehelpen aan de Martinidiensten

Elke zondag helpen twee leden van de Werkgroep Martini (WGM) en een lid van de Werkgroep Diaconaat (WGD) mee aan de dienst. Wil jij ook eens meehelpen (of lid worden van de WGM of de WGD)? Spreek dan na afloop van de dienst één van ons aan of stuur een mail naar info@martinidiensten.nl Wij nemen dan contact met je op. Wees welkom!

Kindernevendienst

De eerstvolgende kindernevendienst is op 24 september.

Onderling contact bij lief en leed

Bij de Martinidiensten zijn we met een mooie groep mensen waarbij van alles gebeurt. Zou jij wel eens een kaartje willen ontvangen of juist een kaartje naar iemand willen sturen vanuit de kerk? Ben je nieuw hier in de kerk en zou je graag eens een gesprekje hebben met iemand van de Martinidiensten over wat jou hier brengt of de vragen die je hebt? Wil je iets doorgeven wat betreft lief en leed? Neem dan gerust contact met ons op! Wij proberen de ogen en oren te zijn rondom lief en leed: Simon, Clara en Annelies - te benaderen via liefenleed@martinidiensten.nl of spreek ons aan na de viering.

24/9 Vooraankondiging bijzondere viering

In de Martinidienst van zondag 24 september viert Jasja Nottelman haar 25-jarig ambtsjubileum. Nadere informatie volgt via de bekende communicatiekanalen.

Cantores Sancti Martini

Bij de *Cantores Sancti Martini*, de cantorij die vanmorgen haar medewerking aan de viering verleent, is altijd plaats voor enthousiaste nieuwe leden die kunnen zingen, bij alle stemgroepen. Kerkmuzikaal gezien staat de cantorij vooral in de traditie van het *Liedboek 1973* en *Zingend Geloven*, terwijl

daarnaast de Engelse en Duitse liturgische muziek royaal aan bod komen. CSM repeteert dinsdagavonds van 19.45 tot 21.30 uur in het SKLO-pand, Kraneweg 33, en zingt eens in de 2 à 3 weken in een dienst in de Martinikerk. Voor informatie kun je altijd na de dienst iemand van de cantorij aanspreken, of op een later tijdstip telefonisch contact opnemen met de dirigent, tel. 5270401.

Contact en informatie

Contactgegevens Martinidiensten

Voor alle informatie rondom onze vieringen in de Martinikerk kun je terecht op www.martinidiensten.nl. Mocht je een vraag hebben waar je op onze website geen antwoord op kunt vinden, mail ons dan via info@martinidiensten.nl

Facebook

Neem ook eens een kijkje op de facebookpagina van de Martinidiensten: www.facebook.com/martinidiensten

Nieuwsbrief Martinidiensten

Wil je op de hoogte blijven van de thema's in de komende diensten, activiteiten, nieuws uit onze commissies en meer? Schrijf je dan in voor onze maandelijkse nieuwsbrief via www.martinidiensten.nl

De orde van dienst van de viering van volgende week zondag is vanaf donderdag a.s. digitaal beschikbaar op de website www.martinidiensten.nl, en kan aldaar worden gedownload.

Adresgegevens GSp

Alle informatie betreffende het GSp vind je op de GSp-website: www.gspweb.nl

Postadres: Kraneweg 33, 9718 JE Groningen; tel. 050 - 312 99 26
Ons e-mailadres is: info@gspweb.nl